

SKILL ENHANCEMENT COURSE IN SANSKRIT

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪ થી ૨૦૨૫-૨૬ સુધી અમલમાં આવનાર બી.એ. સેમ. ૧ અને ૨ નો

સંસ્કૃત વિષયનો NEP - 2020 મુજબ નો અભ્યાસક્રમ

Credit-02

SEMESTER I: SKILL ENHANCEMENT COURSE

કૌશલ્ય વિકાસ પાઠ્યક્રમ

SEC-SANSKRIT - ARCHITECTURE (વાસ્તુવિજ્ઞાનમ)

ઉદ્દેશ : પ્રાચીન ભારતીય ગ્રંથોમાં વિવિધ વિજ્ઞાનો સાથે વાસ્તુશાસ્ત્ર નો પરિચય કરાવવો.

વર્તમાનમાં પણ વાસ્તુકલાનું એટલું જ મહત્વ છે.એનો શાસ્ત્રીય અભ્યાસ જરૂરી છે. ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા પ્રત્યે શ્રદ્ધા જાગશે. વાસ્તુશાસ્ત્રમાં નિહિત વિજ્ઞાનનો પરિચય થશે.

Unit -* વાસ્તુ : અર્થ અને વ્યુત્પત્તિ

- * વાસ્તુ : પરિભાષા - વાસ્તુ નું મહત્વ ,વાસ્તુ શાસ્ત્રની વૈજ્ઞાનિક સમજૂતી , આધુનિકકાળ માં વાસ્તુશાસ્ત્રની ઉપયોગીતા
- * વાસ્તુ : પ્રાદુર્ભાવ
- * વાસ્તુમંડળ
- * વાસ્તુમંડળમાં દેવતાઓનું સ્થાન
- * વાસ્તુના પ્રકારો
- * વાસ્તુ અષ્ટાંગ લક્ષણ

Unit -2 * વાસ્તુની પ્રાચીનતા

(વેદો, સૂત્રગ્રંથો, સંહિતાગ્રંથો, સ્મૃતિગ્રંથો, અર્થશાસ્ત્ર, મહાભારત, રામાયણ અને પુરાણોના સંદર્ભમાં)

- * વાસ્તુશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ
- * વાસ્તુશાસ્ત્રની પરંપરા ,ઈતિહાસ -પ્રાચીન થી અર્વાચીન પરંપરા
- (* દક્ષિણી કે દ્રવિડ પરંપરા - આચાર્યો - ગ્રંથો)
- (* ઉત્તરી કે નાગરીપરંપરા - આચાર્યો - ગ્રંથો)

P. Patel

* વાસ્તુગ્રંથો (શ્લોક સંખ્યા - આચાર્યો સહિત)

* વાસ્તુકાર્યમાં ઉપકરણો - સાધનો

Unit-3 * વાસ્તુમાં દિશાઓ અને કોણનું મહત્વ

* વાસ્તુમાં દ્વાર : મહત્વ, પ્રકારો, દોષ નિવારણ

* ગૃહસમીપના વૃક્ષો - ફૂલછોડનું મહત્વ (પર્યાવરણના સંદર્ભમાં)
(ઉપયોગી વૃક્ષો-છોડ, વર્જિત વૃક્ષો-છોડ)

* ગૃહમાં ચિત્રો-દ્રશ્યોનું મહત્વ

* વાસ્તુદોષો અને નિવારણ

* આધુનિક વાસ્તુ દ્રષ્ટિકોણ (ઇજિપ્ત - ચીન - જર્મની - જાપાનના સંદર્ભે)

Unit -4 * ગ્રંથોમાં વાસ્તુપ્રશસ્તિ

સંદર્ભસૂચિ :

1, Mayamatam(Vol.01),Bruno Degens,Indira Gandhi National Center for Arts, New Delhi

2, પ્રાચીન ભારતીય સંસ્કૃતિની દેન - વાસ્તુવિદ્યા , ડૉ. મહેન્દ્ર ત્રિવેદી, ગજાનન
પ્રકાશન, સુરત

3, સમ્પૂર્ણ વાસ્તુશાસ્ત્ર સમ્પાદક, ડૉ. ભોજરાજ દ્વિવેદી, પ્રકાશન - ડાયમંડ પૉકેટ
બુક્સ, નई દિલ્લી, 110022, 2006

4, https://books.google.co.in/books?id=jODMaRAmP-8C&printsec=frontcover&dq=vastu+shastra&hl=en&newbks=1&newbks_redir=0&source=gb_mobile_search&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=vastu%20shastra&f=false

5, https://www.google.co.in/books/edition/The_Journey_of_vastu_shastra/1Ri7xwEACAAJ?hl=en

D m Patel